

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện thưa:

- Bạch Thế Tôn! Khi nào Đại Bồ-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, quán sát các pháp thì khi ấy, Đại Bồ-tát đối với sắc không nhận, không lấy, không trụ, không chấp, cũng không lập ra là ngã. Đối với thọ, tưởng, hành, thức không nhận, không lấy, không trụ, không chấp, cũng không lập ra là ngã. Vì sao? Bạch Thế Tôn! Vì Đại Bồ-tát này ngay lúc ấy không thấy sắc cho đến thức. Đối với nhãn xứ không nhận, không lấy, không trụ, không chấp, cũng không lập ra là ngã. Đối với nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xứ không nhận, không lấy, không trụ, không chấp, cũng không lập ra là ngã. Vì sao? Bạch Thế Tôn! Vì ngay lúc ấy, Đại Bồ-tát này không thấy nhãn xứ cho đến ý xứ. Đối với sắc xứ không nhận, không lấy, không trụ, không chấp, cũng không lập ra là ngã. Đối với thanh, hương, vị, xúc, pháp xứ không nhận, không lấy, không trụ, không chấp, cũng không lập ra là ngã. Vì sao? Bạch Thế Tôn! Vì Đại Bồ-tát này ngay lúc ấy, không thấy sắc xứ cho đến pháp xứ. Đối với nhãn giới không nhận, không lấy, không trụ, không chấp, cũng không lập ra là ngã. Đối với nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý giới không nhận, không lấy, không trụ, không chấp, cũng không lập ra là ngã. Vì sao? Bạch Thế Tôn! Vì ngay lúc ấy, Đại Bồ-tát này không thấy nhãn giới cho đến ý giới. Đối với sắc giới không nhận, không lấy, không trụ, không chấp, cũng không lập ra là ngã. Đối với thanh, hương, vị, xúc, pháp giới không nhận, không lấy, không trụ, không chấp, cũng không lập ra là ngã. Vì sao? Bạch Thế Tôn! Vì ngay lúc ấy, Đại Bồ-tát này không thấy sắc giới cho đến pháp giới. Đối với nhãn thức giới không nhận, không lấy, không trụ, không chấp, cũng không lập ra là ngã. Đối với nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý thức giới không nhận, không lấy, không trụ, không chấp, cũng không lập ra là ngã. Vì sao? Bạch Thế Tôn! Vì ngay lúc ấy, Đại Bồ-tát này không thấy nhãn thức giới cho đến ý thức giới. Đối với nhãn xúc không nhận, không lấy, không trụ, không chấp, cũng không lập ra là ngã. Đối với nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xúc không nhận, không lấy, không trụ, không chấp, cũng không lập ra là ngã. Vì sao? Bạch Thế Tôn! Vì ngay lúc ấy, Đại Bồ-tát này không thấy nhãn xúc cho đến ý xúc. Đối với các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra không nhận, không lấy, không trụ, không chấp, cũng không lập ra là ngã. Đối với các thọ do nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xúc làm duyên sanh ra không nhận, không lấy, không trụ, không chấp, cũng không lập ra là ngã. Vì sao? Bạch Thế Tôn! Vì ngay lúc ấy, Đại Bồ-tát này

không thấy các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra cho đến các thọ do ý xúc làm duyên sanh ra. Đối với bố thí Ba-la-mật-đa không nhận, không lấy, không trụ, không chấp, cũng không lập ra là ngã. Đối với tịnh giới, an nhẫn, tinh tấn, tịnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa không nhận, không lấy, không trụ, không chấp, cũng không lập ra là ngã. Vì sao? Bạch Thế Tôn! Vì ngay lúc ấy, Đại Bồ-tát này không thấy bố thí Ba-la-mật-đa cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Đối với pháp không nội không nhận, không lấy, không trụ, không chấp, cũng không lập ra là ngã. Đối với pháp không ngoại, pháp không nội ngoại, pháp không không, pháp không lớn, pháp không thắng nghĩa, pháp không hữu vi, pháp không vô vi, pháp không rốt ráo, pháp không không biên giới, pháp không tán vô tán, pháp không bốn tánh, pháp không tự cộng tướng, pháp không tất cả pháp, pháp không chẳng thể nắm bắt được, pháp không vô tánh, pháp không tự tánh, pháp không vô tánh tự tánh không nhận, không lấy, không trụ, không chấp, cũng không lập ra là ngã. Vì sao? Bạch Thế Tôn! Vì ngay lúc ấy, Đại Bồ-tát này không thấy pháp không nội cho đến pháp không vô tánh tự tánh. Đối với bốn niệm trụ không nhận, không lấy, không trụ, không chấp, cũng không lập ra là ngã. Đối với bốn chánh đoạn, bốn thân tức, năm căn, năm lực, bảy chi đẳng giác, tám chi thánh đạo không nhận, không lấy, không trụ, không chấp, cũng không lập ra là ngã. Vì sao? Bạch Thế Tôn! Vì ngay lúc ấy, Đại Bồ-tát này không thấy bốn niệm trụ cho đến tám chi thánh đạo. Như vậy, cho đến đối với mười lực của Phật không nhận, không lấy, không trụ, không chấp, cũng không lập ra là ngã. Đối với bốn điều không sợ, bốn sự hiểu biết thông suốt, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng không nhận, không lấy, không trụ, không chấp, cũng không lập ra là ngã. Vì sao? Bạch Thế Tôn! Vì ngay lúc ấy, Đại Bồ-tát này không thấy mười lực của Phật cho đến mười tám pháp Phật bất cộng. Đối với tất cả môn Tam-ma-địa không nhận, không lấy, không trụ, không chấp, cũng không lập ra là ngã. Đối với tất cả môn Đà-la-ni không nhận, không lấy, không trụ, không chấp, cũng không lập ra là ngã. Vì sao? Bạch Thế Tôn! Vì ngay lúc ấy, Đại Bồ-tát này không thấy tất cả môn Tam-ma-địa, tất cả môn Đà-la-ni. Cho đến đối với trí nhất thiết không nhận, không lấy, không trụ, không chấp, cũng không lập ra là ngã. Đối với trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng không nhận, không lấy, không trụ, không chấp, cũng không lập ra là ngã. Vì sao? Bạch Thế Tôn! Vì ngay lúc ấy, Đại Bồ-tát này không thấy trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng.

Bạch Thế Tôn! Các Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, không thấy sắc, cũng không thấy thọ, tưởng, hành, thức. Vì sao? Vì tánh của sắc v.v... là không, không có sanh, diệt. Không thấy nhãn xứ, cũng không thấy nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xứ. Vì sao? Vì tánh của nhãn xứ v.v... là không, không có sanh, diệt. Không thấy sắc xứ, cũng không thấy thanh, hương, vị, xúc, pháp xứ. Vì sao? Vì tánh của sắc xứ v.v... là không, không có sanh, diệt. Không thấy nhãn giới, cũng không thấy nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý giới. Vì sao? Vì tánh của nhãn giới v.v... là không, không có sanh, diệt. Không thấy sắc giới, cũng không thấy thanh, hương, vị, xúc, pháp giới. Vì sao? Vì tánh của sắc giới v.v... là không, không có sanh, diệt. Không thấy nhãn thức giới, cũng không thấy nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý thức giới. Vì sao? Vì tánh của nhãn thức giới v.v... là không, không có sanh, diệt. Không thấy nhãn xúc, cũng không thấy nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xúc. Vì sao? Vì tánh của nhãn xúc v.v... là không, không có sanh, diệt. Không thấy các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra, cũng không thấy các thọ do nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xúc làm duyên sanh ra. Vì sao? Vì tánh của các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra v.v... là không, không có sanh, diệt. Không thấy bố thí Ba-la-mật-đa, cũng không thấy tịnh giới, an nhẫn, tinh tấn, tịnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì sao? Vì tánh của bố thí Ba-la-mật-đa v.v... là không, không có sanh, diệt. Không thấy pháp không nội, cũng không thấy pháp không ngoại cho đến pháp không vô tánh tự tánh. Vì sao? Vì tánh của pháp không nội v.v... là không, không có sanh, diệt. Không thấy bốn niệm trụ, cũng không thấy bốn chánh đạo cho đến tám chi thánh đạo. Vì sao? Vì tánh của bốn niệm trụ v.v... là không, không có sanh, diệt. Như vậy, cho đến không thấy mười lực của Phật, cũng không thấy bốn điều không sợ cho đến mười tám pháp Phật bất cộng. Vì sao? Vì tánh của mười lực của Phật v.v... là không, không có sanh, diệt. Không thấy tất cả môn Tam-ma-địa, cũng không thấy tất cả môn Đà-la-ni. Vì sao? Vì tánh của tất cả môn Tam-ma-địa v.v... là không, không có sanh, diệt. Không thấy pháp giới, cũng không thấy chơn như, thật tế, cảnh giới bất tư nghì, cảnh giới an ổn v.v... Vì sao? Vì tánh của Pháp giới v.v... là không, không có sanh, diệt. Không thấy tất cả hạnh Đại Bồ-tát, cũng không thấy chư Phật Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác. Vì sao? Vì tánh của tất cả hạnh Đại Bồ-tát v.v... là không, không có sanh, diệt. Không thấy trí nhất thiết; cũng không thấy trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng. Vì sao? Vì tánh của trí nhất thiết v.v... là không, không có sanh, diệt.

Bạch Thế Tôn! Sắc không sanh, không diệt tức là chẳng phải sắc; thọ, tưởng, hành, thức không sanh, không diệt cũng chẳng phải thọ, tưởng, hành, thức. Vì sao? Vì sắc v.v... cùng với không sanh, không diệt, không hai, không hai chỗ. Vì sao? Vì pháp không sanh, không diệt, chẳng phải một, chẳng phải hai, chẳng phải nhiều, chẳng phải khác. Vì thế sắc không sanh, không diệt tức là chẳng phải sắc; thọ, tưởng, hành, thức không sanh, không diệt cũng chẳng phải thọ, tưởng, hành, thức.

Bạch Thế Tôn! Nhân xứ không sanh, không diệt tức là chẳng phải nhân xứ; nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xứ không sanh, không diệt cũng chẳng phải nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xứ. Vì sao? Vì nhân xứ v.v... cùng với không sanh, không diệt, không hai, không hai chỗ. Vì sao? Vì pháp không sanh, không diệt, chẳng phải một, chẳng phải hai, chẳng phải nhiều, chẳng phải khác. Vì thế nhân xứ không sanh, không diệt tức là chẳng phải nhân xứ; nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xứ không sanh, không diệt, cũng chẳng phải nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xứ.

Bạch Thế Tôn! Sắc xứ không sanh, không diệt tức là chẳng phải sắc xứ, thanh, hương, vị, xúc, pháp xứ không sanh, không diệt, cũng chẳng phải thanh, hương, vị, xúc, pháp xứ. Vì sao? Vì sắc xứ v.v... cùng với không sanh, không diệt, không hai, không hai chỗ. Vì sao? Vì pháp không sanh, không diệt, chẳng phải một, chẳng phải hai, chẳng phải nhiều, chẳng phải khác. Vì thế sắc xứ không sanh, không diệt tức là chẳng phải sắc xứ, thanh, hương, vị, xúc, pháp xứ không sanh, không diệt cũng chẳng phải thanh, hương, vị, xúc, pháp xứ.

Bạch Thế Tôn! Nhân giới không sanh, không diệt tức là chẳng phải nhân giới, nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý giới không sanh, không diệt, cũng chẳng phải nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý giới. Vì sao? Vì nhân giới v.v... cùng với không sanh, không diệt, không hai, không hai chỗ. Vì sao? Vì pháp không sanh, không diệt, chẳng phải một, chẳng phải hai, chẳng phải nhiều, chẳng phải khác. Vì thế nhân giới không sanh, không diệt tức là chẳng phải nhân giới, nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý giới không sanh, không diệt, cũng chẳng phải nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý giới.

Bạch Thế Tôn! Sắc giới không sanh, không diệt tức là chẳng phải sắc giới, thanh, hương, vị, xúc, pháp giới không sanh, không diệt, cũng chẳng phải thanh, hương, vị, xúc, pháp giới. Vì sao? Vì sắc giới v.v... cùng với không sanh, không diệt, không hai, không hai chỗ. Vì sao? Vì pháp không sanh, không diệt, chẳng phải một, chẳng phải hai, chẳng phải nhiều, chẳng phải khác. Vì thế sắc giới không sanh, không

diệt tức là chẳng phải sắc giới, thanh, hương, vị, xúc, pháp giới không sanh, không diệt, cũng chẳng phải thanh, hương, vị, xúc, pháp giới.

Bạch Thế Tôn! Nhãn thức giới không sanh, không diệt tức là chẳng phải nhãn thức giới, nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý thức giới không sanh, không diệt, cũng chẳng phải nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý thức giới. Vì sao? Vì nhãn thức giới v.v... cùng với không sanh, không diệt, không hai, không hai chỗ. Vì sao? Vì pháp không sanh, không diệt, chẳng phải một, chẳng phải hai, chẳng phải nhiều, chẳng phải khác. Vì thế nhãn thức giới không sanh, không diệt tức là chẳng phải nhãn thức giới, nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý thức giới không sanh, không diệt, cũng chẳng phải nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý thức giới.

Bạch Thế Tôn! Nhãn xúc không sanh, không diệt tức là chẳng phải nhãn xúc, nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xúc không sanh, không diệt, cũng chẳng phải nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xúc. Vì sao? Vì nhãn xúc v.v... cùng với không sanh, không diệt, không hai, không hai chỗ. Vì sao? Vì pháp không sanh, không diệt, chẳng phải một, chẳng phải hai, chẳng phải nhiều, chẳng phải khác. Vì thế nhãn xúc không sanh, không diệt tức là chẳng phải nhãn xúc, nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xúc không sanh, không diệt, cũng chẳng phải nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xúc.

Bạch Thế Tôn! Các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra không sanh, không diệt tức là chẳng phải các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra, các thọ do nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xúc làm duyên sanh ra không sanh, không diệt, cũng chẳng phải các thọ do nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xúc làm duyên sanh ra. Vì sao? Vì các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra v.v... cùng với không sanh, không diệt, không hai, không hai chỗ. Vì sao? Vì pháp không sanh, không diệt, chẳng phải một, chẳng phải hai, chẳng phải nhiều, chẳng phải khác. Vì thế các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra không sanh, không diệt tức là chẳng phải các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra, các thọ do nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xúc làm duyên sanh ra không sanh, không diệt, cũng chẳng phải các thọ do nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xúc làm duyên sanh ra.

Bạch Thế Tôn! Bồ thí Ba-la-mật-đa không sanh, không diệt tức là chẳng phải bồ thí Ba-la-mật-đa; tịnh giới, an nhẫn, tịnh tấn, tịnh lực, Bát-nhã Ba-la-mật-đa không sanh, không diệt, cũng chẳng phải tịnh giới, an nhẫn, tịnh tấn, tịnh lực, Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì sao? Vì bồ thí Ba-la-mật-đa v.v... cùng với không sanh, không diệt, không hai, không hai chỗ. Vì sao? Vì pháp không sanh, không diệt, chẳng phải một, chẳng phải hai, chẳng phải nhiều, chẳng phải khác. Vì thế bồ thí Ba-la-mật-đa không sanh, không diệt tức là chẳng phải bồ thí Ba-la-

mật-đa; tịnh giới, an nhẫn, tinh tấn, tịnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa không sanh, không diệt, cũng chẳng phải tịnh giới, an nhẫn, tinh tấn, tịnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Pháp không nội không sanh, không diệt tức là chẳng phải pháp không nội; pháp không ngoại cho đến pháp không vô tánh tự tánh không sanh, không diệt, cũng chẳng phải pháp không ngoại cho đến pháp không vô tánh tự tánh. Vì sao? Vì pháp không nội v.v... cùng với không sanh, không diệt, không hai, không hai chỗ. Vì sao? Vì pháp không sanh, không diệt, chẳng phải một, chẳng phải hai, chẳng phải nhiều, chẳng phải khác. Vì thế pháp không nội không sanh, không diệt tức là chẳng phải pháp không nội; pháp không ngoại cho đến pháp không vô tánh tự tánh không sanh, không diệt, cũng chẳng phải pháp không ngoại cho đến pháp không vô tánh tự tánh.

Bạch Thế Tôn! Bốn niệm trụ không sanh, không diệt tức là chẳng phải bốn niệm trụ; bốn chánh đoạn cho đến tám chi thánh đạo không sanh, không diệt, cũng chẳng phải bốn chánh đoạn cho đến tám chi thánh đạo. Vì sao? Vì bốn niệm trụ v.v... cùng với không sanh, không diệt, không hai, không hai chỗ. Vì sao? Vì pháp không sanh, không diệt, chẳng phải một, chẳng phải hai, chẳng phải nhiều, chẳng phải khác. Vì thế bốn niệm trụ không sanh, không diệt tức là chẳng phải bốn niệm trụ; bốn chánh đoạn cho đến tám chi thánh đạo không sanh, không diệt, cũng chẳng phải bốn chánh đoạn cho đến tám chi thánh đạo.

Bạch Thế Tôn! Như vậy, cho đến mười lực của Phật không sanh, không diệt tức là chẳng phải mười lực của Phật; bốn điều không sợ cho đến mười tám pháp Phật bất cộng không sanh, không diệt, cũng chẳng phải bốn điều không sợ cho đến mười tám pháp Phật bất cộng. Vì sao? Vì mười lực của Phật v.v... cùng với không sanh, không diệt, không hai, không hai chỗ. Vì sao? Vì pháp không sanh, không diệt, chẳng phải một, chẳng phải hai, chẳng phải nhiều, chẳng phải khác. Vì thế mười lực của Phật không sanh, không diệt tức là chẳng phải mười lực của Phật; bốn điều không sợ cho đến mười tám pháp Phật bất cộng không sanh, không diệt, cũng chẳng phải bốn điều không sợ cho đến mười tám pháp Phật bất cộng.

Bạch Thế Tôn! Tất cả môn Tam-ma-địa không sanh, không diệt tức là chẳng phải tất cả môn Tam-ma-địa; tất cả môn Đà-la-ni không sanh, không diệt, cũng chẳng phải tất cả môn Đà-la-ni. Vì sao? Vì tất cả môn Tam-ma-địa v.v... cùng với không sanh, không diệt, không hai, không hai chỗ. Vì sao? Vì pháp không sanh, không diệt, chẳng

phải một, chẳng phải hai, chẳng phải nhiều, chẳng phải khác. Vì thế tất cả môn Tam-ma-địa không sanh, không diệt tức là chẳng phải tất cả môn Tam-ma-địa, tất cả môn Đà-la-ni không sanh, không diệt, cũng chẳng phải tất cả môn Đà-la-ni.

Bạch Thế Tôn! Pháp giới không sanh, không diệt tức là chẳng phải pháp giới; chơn như, thật tế, cảnh giới bất tư nghi, cảnh giới an ổn v.v... không sanh, không diệt, cũng chẳng phải chơn như, thật tế, cảnh giới bất tư nghi, cảnh giới an ổn v.v... Vì sao? Vì pháp giới v.v... cùng với không sanh, không diệt, không hai, không hai chỗ. Vì sao? Vì pháp không sanh, không diệt, chẳng phải một, chẳng phải hai, chẳng phải nhiều, chẳng phải khác. Vì thế pháp giới không sanh, không diệt tức là chẳng phải pháp giới; chơn như, thật tế, cảnh giới bất tư nghi, cảnh giới an ổn v.v... không sanh, không diệt, cũng chẳng phải chơn như, thật tế, cảnh giới bất tư nghi, cảnh giới an ổn v.v.

Bạch Thế Tôn! Tất cả hạnh Đại Bồ-tát không sanh, không diệt tức là chẳng phải tất cả hạnh Đại Bồ-tát. Quả Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác chư Phật không sanh, không diệt, cũng chẳng phải quả Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác của chư Phật. Vì sao? Vì tất cả hạnh Đại Bồ-tát v.v... cùng với không sanh, không diệt, không hai, không hai chỗ. Vì sao? Vì pháp không sanh, không diệt, chẳng phải một, chẳng phải hai, chẳng phải nhiều, chẳng phải khác. Vì thế tất cả hạnh Đại Bồ-tát không sanh, không diệt tức là chẳng phải tất cả hạnh Đại Bồ-tát. Quả Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác chư Phật không sanh, không diệt, cũng chẳng phải quả Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác chư Phật.

Bạch Thế Tôn! Trí nhất thiết không sanh, không diệt tức là chẳng phải trí nhất thiết; trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng không sanh, không diệt, cũng chẳng phải trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng. Vì sao? Vì trí nhất thiết v.v... cùng với không sanh, không diệt, không hai, không hai chỗ. Vì sao? Vì pháp không sanh, không diệt, chẳng phải một, chẳng phải hai, chẳng phải nhiều, chẳng phải khác. Vì thế trí nhất thiết không sanh, không diệt tức là chẳng phải trí nhất thiết; trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng không sanh, không diệt, cũng chẳng phải trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng.

Bạch Thế Tôn! Sắc không hai tức là chẳng phải sắc; thọ, tưởng, hành, thức không hai, cũng chẳng phải thọ, tưởng, hành, thức. Nhãn xứ không hai tức là chẳng phải nhãn xứ; nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xứ không hai, cũng chẳng phải nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xứ. Sắc xứ không hai tức là chẳng phải sắc xứ; thanh, hương, vị, xúc, pháp xứ không hai

cũng chẳng phải thanh, hương, vị, xúc, pháp xúc. Nhãn giới không hai tức là chẳng phải nhãn giới; nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý giới không hai cũng chẳng phải nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý giới. Sắc giới không hai tức là chẳng phải sắc giới; thanh, hương, vị, xúc, pháp giới không hai, cũng chẳng phải thanh, hương, vị, xúc, pháp giới. Nhãn thức giới không hai tức là chẳng phải nhãn thức giới; nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý thức giới không hai cũng chẳng phải nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý thức giới. Nhãn xúc không hai tức là chẳng phải nhãn xúc; nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xúc không hai, cũng chẳng phải nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xúc. Các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra không hai tức là chẳng phải các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra; các thọ do nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xúc làm duyên sanh ra không hai, cũng chẳng phải các thọ do nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xúc làm duyên sanh ra. Bồ thí Ba-la-mật-đa không hai tức là chẳng phải bồ thí Ba-la-mật-đa; tịnh giới, an nhẫn, tinh tấn, tịnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa không hai, cũng chẳng phải tịnh giới, an nhẫn, tinh tấn, tịnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Pháp không nội không hai tức là chẳng phải pháp không nội; pháp không ngoại cho đến pháp không vô tánh tự tánh không hai, cũng chẳng phải pháp không ngoại cho đến pháp không vô tánh tự tánh. Bốn niệm trụ không hai tức là chẳng phải bốn niệm trụ; bốn chánh đoạn cho đến tám chi thánh đạo không hai, cũng chẳng phải bốn chánh đoạn cho đến tám chi thánh đạo. Như vậy, cho đến mười lực của Phật không hai tức là chẳng phải mười lực của Phật; bốn điều không sợ cho đến mười tám pháp Phật bất cộng không hai, cũng chẳng phải bốn điều không sợ cho đến mười tám pháp Phật bất cộng. Tất cả môn Tam-ma-địa không hai tức là chẳng phải tất cả môn Tam-ma-địa; tất cả môn Đà-la-ni không hai cũng chẳng phải tất cả môn Đà-la-ni. Pháp giới không hai tức là chẳng phải pháp giới; chơn như, thật tế, cảnh giới bất tư nghì, cảnh giới an ẩn v.v... không hai, cũng chẳng phải chơn như, thật tế, cảnh giới bất tư nghì, cảnh giới an ẩn v.v... Tất cả hạnh Đại Bồ-tát không hai tức là chẳng phải tất cả hạnh Đại Bồ-tát. Quả Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác của chư Phật không hai tức là chẳng phải quả Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác của chư Phật. Trí nhất thiết không hai tức là chẳng phải trí nhất thiết; trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng không hai cũng chẳng phải trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng.

Bạch Thế Tôn! Sắc vào pháp số không hai; thọ, tướng, hành, thức vào pháp số không hai. Nhãn xúc vào pháp số không hai; nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xúc vào pháp số không hai. Sắc xúc vào pháp số không hai; thanh, hương, vị, xúc, pháp xúc vào pháp số không hai. Nhãn giới vào

pháp số không hai; nhĩ, tử, thiết, thân, ý giới vào pháp số không hai. Sắc giới vào pháp số không hai; thanh, hương, vị, xúc, pháp giới vào pháp số không hai. Nhân thức giới vào pháp số không hai; nhĩ, tử, thiết, thân, ý thức giới vào pháp số không hai. Nhãn xúc vào pháp số không hai; nhĩ, tử, thiết, thân, ý xúc vào pháp số không hai. Các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra vào pháp số không hai; các thọ do nhĩ, tử, thiết, thân, ý xúc làm duyên sanh ra vào pháp số không hai. Bồ thí Ba-la-mật-đa vào pháp số không hai; tịnh giới, an nhẫn, tinh tấn, tịnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa vào pháp số không hai. Pháp không nội vào pháp số không hai; pháp không ngoại cho đến pháp không vô tánh tự tánh vào pháp số không hai. Bốn niệm trụ vào pháp số không hai; bốn chánh đoạn cho đến tám chi thánh đạo vào pháp số không hai. Như vậy, cho đến mười lực của Phật vào pháp số không hai; bốn điều không sợ cho đến mười tám pháp Phật bất cộng vào pháp số không hai. Tất cả môn Tam-ma-địa vào pháp số không hai; tất cả môn Đà-la-ni vào pháp số không hai. Pháp giới vào pháp số không hai; chơn như, thật tế, cảnh giới bát tư nghì, cảnh giới an ẩn v.v... vào pháp số không hai. Tất cả hạnh Đại Bồ-tát vào pháp số không hai. Quả Vô Thượng Chánh Đẳng Chánh Giác của chư Phật vào pháp số không hai. Trí nhất thiết vào pháp số không hai; trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng vào pháp số không hai.